

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Yeḥezkel

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 597 [1836 oder 1837]

טי לאקזחי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9132

יחזקאל יח יט

דרכיכם לא יתכן: (ב) לכן איש כדרכיו אשפט אתכם בית ישראל נאם אדני יהוה שובו והשיבו מכל פשעיכם ולא יהיה לכם למכשול עון: (א) השקיכו מעליכם את כר פשעיכם אשר פשעתם בם ועשו לכם לב חדש ורוח חדשה ולמה תמתו בית ישראל: (ב) כי לא אהפין במות המות נאם אדני יהוה והשיבו והיו:

יט (א) ואתה שא קינה אל נשיאי ישראל: (ב) ואמרת מה אמה לביא בין אריות רבצה בתוך כפרים רבתה גוריה: (ג) ותעל אתר מגריה כפיר היה ויקמד

לטרף

תרגום אשכנזי נא אייערע וועגע זינדניכט רעכט. (ב) דארום ווערדע איד אייך, הווי ישראל! יעדען נאך זיינעם וואנד על ריכטען, שפריכט דער הערר, דער עוויגע, קעהרעט אלוף צוריק, אונד לאססעט אב פאן אללען אייערן פֿרעפֿעלטהאטען, דאס דיא זינדע אייך ניכט צום פֿאלל לשטריק ווערדע. (א) ווערפֿעט פֿאן אייך אללע דיא לאססער, דוויך דיא איהר געפֿרעעלט, שאַעט אייך איין נייעס הערץ, איינען נייע ען זין; ווארום ואלל אייך שטראַע טרעפֿען, הווי ישראל? — (ב) איך ווילל יא ניכט, דאס יעמאנד דאהין שטערבע, שפֿריכט דער הערר, דער עוויגע, בעקעהרעט אייך, ווערדעט איהר לעכען בלייבען.

יט (א) איין קלאגעליעד שטיממע אן, אי בער דיא פֿירשטען ישראל'ס. (ב) שפֿריך! וויא רוהיג לאַנער טע דיינע מיטטער דיא לאַוויין אונטער דען לאַווען, אונטער יונגען לאַווען צאג זיא איהרע יונגען אויף. (ג) אונד אלס זיא איינעם איהרער יונגען גראַם געצאָגען, אלס עס איין יונגער לאַווע וואַרד, שאַן רויב צו

ר ש י

(ל) שובו והשיבו. שובו אתם והשיבו את אחרים בטוב נייר בלע"ז: יט (ב) סח אמך לביא. כמה היתה חשובה אשך אחת לדקיה שנמשלה ללביא זו: בין אריות. שרי יהודה: (ג) ותעל אשך מנוויה. על בני יאשיהו באמרה קינה זו הראשון

ב א ו ר

ומות. (ל) והשיבו, מחקר הפעול, והוא כפי' רש"י ורד"ק, אשך את אחיו, וכן והשיבו ומיו (לקמן פסיק ל"ב) למכשול עון, שיעורו, ולא יחי' לכם עון למכשול. יט (א) ואחה, כל הפרשה הזאת יתכן לפרשה בתרגום יונתן. (ב) ואמרה, הכסוק הזה תרגום יונתן כזה: ותימר מה כנשתח ישראל דהות דמית לליתא בניי מלכיא רבת בניי שלטוניא דביח זבהא. והמשל מוסב על מושב מלכות בית דוד בין מלכים עולמים. והכפיר קטן מהארי וגדול מגור, ואריות משל למלכיא ובפירוש משל לשלטונים, וכן ת"י (רד"ק). רבשד, ענינו גדול, כמו אשר שפסתי ורבתי, (סג"ל). (ג) ותעל, ת"י ורביאל, והוא

לְטָרֶף--טָרַף אָדָם אָכַל:
 (ד) וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו גּוֹיִם בְּשַׁחֲתָם
 נִתְפָּשׁ וַיְבִיֵּאֵהוּ בַּחֲחִים אֶל-אֶרֶץ
 מִצְרַיִם: (ה) וַתֵּרָא כִּי נֹתְרָה
 אֲבֹדָה תִּקְוֹתָהּ וַתִּקַּח אֶת-
 מִגְרִיהָ כְּפִיר שְׂמֹתָהּ: (ו) וַיִּתְּהִיךָ
 בְּתוֹךְ-אֲרִיּוֹת כְּפִיר הִיָּה וַיִּלְמַד
 לְטָרֶף--טָרַף אָדָם אָכַל: (ז) וַיֵּדַע
 אֶל-מְנוֹתָיו וְעָרִיהֶם הַחֲרִיבֹת שֵׁם

צו צערפליישען אונד מענשען
 צו פערצעהרען וואסטע,
 (ד) רצ ערפיהרען פאן איהם
 דיא פלקער, ער ווארדע
 געפאנגען אין איהרער גרובע,
 אונד זיא בראכטען איהן אין
 קעטטען נאך דעם לאנדע
 מצרים. (ה) אלס זיא נון זאה,
 דאס זיא פערגעבליך געהאר-
 רעט, דאס איהרע האפפונג
 דאהין זאך, נאיהם זיא איין(מ)
 דערעס) איהרער יונגען, דאן
 זיא אויך צום יונגען לאוען
 ערצאג. (ז) אויך דיעוער צאג
 אומהער אונטער לאוען,
 ווארד(חיד) אין יונגער לאוען, דער רויב צו צערפליישען אונד מענשען צו פערצעהרען וואו.
 סטע. (ז) ער צערשטערטע דיא פאללאסטע, פערוויסטעטע דיא שטארטע, אונד דאן

פתח בחתמה ארץ
 דער רויב צו צערפליישען אונד מענשען צו פערצעהרען וואו.
 סטע. (ז) ער צערשטערטע דיא פאללאסטע, פערוויסטעטע דיא שטארטע, אונד דאן

ר ש י

הוא יהואחז: אדם אבל. גזל את ישראל בני ישראל נקראו אדם כמו שנאמר (לקמן ל')
 וחנה לאני לאן מרעיתי אדם אחס ולפי המשל כל מיה שטעמה טעם צער אדם מחגרה
 בלשנים לעולם: (ד) וישמעו אליו גוים. פרעה מלך מצרים: בשחתם נתפש. גומין חופרין
 ומכסין פיהם נקש והמיה נופלת בחוכה: בחמים. כמין טבעות ברזל נוקבין חוטמו ומושבין
 אותו בהן: (ח) ותרא. אמו כנסת ישראל: כי נוחלה. לשון חולי: ומקח אמו מגוריה.
 יהויקים: כפיר שמתהו. מלך כל כפיר שמקראו ארי נחור וגבור: (ז) וידע אלמנותיו. מענה
 את הנשים והורג את בעליהן. ויש פותרין אלמנותיו כמו ארמנותיו וידע לשון פגור והרס
 כמו ונבזה ממרחק ידע (ההלים ק"ח): ועריהם החריבו. שחן מס על הארץ לתת לפרעה

ב א ו ר

והוא לשון גדול ונבזין ההפעיל. אדם אבל, כפי דברי המשל יחזקאל יתחזק על יאשיהו
 בעל מלך אחר, כי הוא היה מלך גבור והחל להרוס קרן ישראל, אבל צטרס נעשה עוד
 אריה, נתפש בשחת מלך מצרים; אבל באשר אחר ויביאהו בחמים אל ארץ מצרים, נחמה
 כאלו כיון בזה על יהואחז בנו. (ד) אליו, כמו ממנו ומה שמעו ממנו? שמעו את אשר נחב
 בפסוק הקודם, כי מעט מעט החל לחזק וליסד מלכותו. בשחתם, תחבר מלת אשר, ושעור
 הפסוק כן: ויהי כשמעו זאת הגוים, (והם משפחות מצרים, כי כבר מלאנו גוים גם על
 אותה אשת בערך משפחתיה) אשר גם אחרי כן בשחתם נתפש; (ובשחתם נתפש הוא כמו
 מאמר מוסרי). ויביאהו בחמים אל מצרים, כי יראו אס יגדל ויעשה אריה כי אז יטרף גם
 אהם. וכן מלאנו גם בדה"ב (ל"ה כ"ב), אס גם נגד מלך אשור עלה, מכל מקום היתה
 גם דעתו לכבוש ארץ ישראל, כי אס איננו כן למה ילא יאשיה לקראמו. בחמים, ת"י
 בשלשלין. (ה) ותרא כי נוחלה, יש לפרש כמשמעו ענין תוחלת, כלומר ותרא כי עמדה
 ימים רבים בתוחלת חולי ייטיב ענינה, והנה אבדה תקותה, (רד"ק). ואס נאחו בצידוש
 הזה, שעור הפסוק כך: ותרא כי נוחלה ותאבד תקותה, על כן לקחה אשה מגריה וגו'.
 מגריה, המפרשים אמרו כי מוסב על יהויקים, אבל כפי הנראה יותר נכון לפרשו על
 כלדיהו, כי כל סביבות ארץ ישראל היו עם חיל הכשדים על ירושלים וגם נתפש ממיהם,
 ובאשר מרד במלך בכל נכון גם יותר לשחור עליו את אשר נתב ממעשה חוקף הכפיר ופגרותו.
 (ז) וידע, יתכן לפרשו כיונתן: ואלדי נירימיתיה. וידע, ענין שגר וחרבן, כמו וידע בהם
 אנשי סבות (זופטס ט' ע"ז), וידוע חל' (ישעי' נ"ג ג'). ואלמנחיו, כמו וחרמנחיו, וכמוהו

יחזקאל יט

אָרֶץ וּמְלָאָהּ מִקּוֹל שִׁאֲגָתָוּ: (ח) וַיִּתְּנוּ עָלָיו גּוֹיִם סָבִיב מִמְּדִינֹת וַיִּפְרְשׂוּ עָלָיו רִשְׁתָּם בְּשִׁחְתָּם נִחַפְשׁוּ: (ט) וַיִּתְּנֵהוּ בְּסוּגָר בְּחַתִּים וַיִּבְאֲרוּ אֶל־מֶלֶךְ בְּבַל יִבְאֲרוּ בְּמִצְדוֹת לְמַעַן לֹא־יִשְׁמַע קוֹלוֹ עוֹד אֶל־הָרִי יִשְׂרָאֵל: (י) אִמָּה כַּנְּסַן בְּדַמָּה עַל־מַיִם שְׂתוּלָה פָרִיָה וְעַנְפָה הֵיחָה מִמַּיִם רַבִּים: (יא) וַיִּהְיוּ־לָהּ מַטּוֹת עוֹז אֶל־שִׁבְטֵי מְשָׁלִים וְהִתְגַּבְּהָ קוֹמָתוֹ עַל־בֵּין עַבְתִּים וַיִּרְא כְּגִבְהוֹ כְּרַב דְּלִיתָיו: (יב) וַתִּתֵּשׁ בְּחֶמָה לְאָרֶץ הַשְּׁלֹכָה

חרגום אשכנזי נב

לאנד מיט אללעם וואס דארין וואר, פֿערֿאדעטע דורך דיא שטיממע זיינעם געבריללעם. (ח) דא פֿערֿזאממעלטען זיך געגען איהן דיא פֿאלקער דער אומגעבענדען לאנדער, ברֿיטעטען איהרע נעטצע אויס, געגען איהן, דאסער אין איהרער גרובע געפֿאנגען וואירדע. (ט) דאן גאבען זיא איהן מיט קעטטען (געטוֹקסֿט סען) אין איינען קאפֿי, אונד פֿיהרטען איהן צום קאניגע נאך בבל, דער איהן ברינגען ליעם אין דיא פֿעסטע, דאמיט זיין געברילל ניכט מעהר געֿהארט ווערדע אויף דען בערֿ. גען ישראלֿים. (י) איינעם ווייני שטאקע אויט דייע מוטטער גלייך, דער ביים וואססער געפֿלאנצט פֿרוכטבאר אונד

רוח צווייגענרייך וואורדע, דורך דיא מענגע דער געוואססער. (יא) דער שטארקע שטאקע האטטע, (געזייגנעט) צו העררשערשטאבען, דער זיינען וויפֿעל ערהאב צווישען דיכטען צווייגען, אונד ווייט הין זיכטבאר וואר דורך זיינע האהע אונד דורך זיינע פֿיעלען ראנקען — (יב) אבער מיט וואטה אויסגעריסען אונד אויף דען באדען הינגעֿ שלי.

ר ש י

ככל שנה כמו שאמר (מלכים ב' כ"ג): (ח) ויתנו עליו גוים סביב ממדינות, וישלח ה' צו את גדודי ארם ואת גדודי כשדים ואת גדודי מואב ואת גדודי בני עמון (שס כ"ד): ויתנו עליו גוים, ואיחכנשו: (ט) בסוגר. ת"י בקולרין: במלכות. להיות כלוא שס: (י) אמך נגסן. עוד זה מן הקינה: נדמך. ל' דמיון ומשל כלומר דומה אהה למי שהיתה אמו נגסן שחלם על מים: פוריה, כמו פורה רוח לשון עושה פרי: ממים רבים. על ידי מים רבים: (יא) מטות עוז אל שנטי מושלים. שלטונין תקיפין ומלכין נכרין: עבותים. אילנות שענפיהן מרובין: (יב) ותחש. כל נחשה ונטישה היא דבר המוטל בפיוזר על פני כל הארץ: ורוח הקדים

ב א ו ר

וענו איים באלמנתיו (ישעי' י"ג כ"ב). מקול שאגתו, שהיה מטיל אימתו על כל הארץ. (ח) ויהנו, הנכון כמו שאמר החכם דעטמוֹרד: שמוש הלשון הוא להורות מעשה הלידים, אם ירוכו לכוד ליד לבקש ע"י ערמה שיפול במלודתם. (ט) בסוגר, לפי דעת החכם געזעניוס, הוא כלוב סוגרין צו את הארי. (י) בדמך, לשון דמיון ומשל (רש"י). (יא) מטות עוז, מטותיה היו כל כך חזקות עד אשר ללמו לעשות מהן שנטיס ליסר נהם המושלים, וכן היה גם בימי דוד

וְרוּחַ הַקְּדִים הוֹבִישׁ פְּרִיָּה
 הַתְּפִרְקוּ וַיִּבְשׂוּ מִמֶּה עֲזָה אִשׁ
 אֲכַלְתֶּהוּ: (יג) וְעַתָּה שְׁתוּלָה
 בַּמִּדְבָּר בְּאַרְץ צִיָּה וְצִמָּא:
 (יד) וַחֲצֵא אִשׁ מִמִּטָּה בְּדִיהַ פְּרִיָּה
 אֲכַלְתֶּהוּ לֹא־תִהְיֶה בָּהּ מִמִּטָּה עֹז שֶׁבֶט
 לְמִשׁוֹל קִינָה הִיא וַתְּהִי לְקִינָה:

כ (ט) וַיְהִי בַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית
 בְּחַמְשֵׁי בַעֲשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
 בָּאוּ אַנְשֵׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל לְדָרֶשׁ
 אֶת־יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ לִפְנָי: (י) וַיְהִי

דבר

רע, אם צעהנטען דעם פֿינפֿטען מאָנאַטעס, קאמען מאָנען פֿאַן דען עלטעסטען
 ישראליס, דען עוויגען צו ערפֿאַרשען, אונד זעצטען זיך פֿאַר מיך הין. (י) דאָ וואָרד מיר
 דעם

ר ש י

הקדים. נ"ל: הוביש את פריה. שחט את בני לדיקהו: (יד) ותלא אש ממטה בדיה. מעון
 פלכיה ושריה באת לה הרעה: קינה היא ותהי לקינה. אליא היא נבואתא והות לאליא:
 כ (א) לדרוש את ה'. על לרכייהם ואם אינו שומע לנו גם אנו לא נענה על עבירות שנידינו
 שהרי כבר מכרנו ואין לו עלינו כלל' עבד שמכרו רבו ואשה שגרשה בעלה כלום יש
 לזה על זה כלום ומסוף ענין אתה למד מתשובה שהשיבם והעולה על רוחם וגומר (לקמן
 ט

ב א ו ר

דוד ושלמה. (יב) החפרקו, מתוך היונה התפרקו מהעופים אשר עליהם היו ונפלו לארץ.
 (יג) ועחה, זה מזל צפני עלמו, והנביא אמר: אחרי אשר הושלכה לארץ, מ"מ עוד נטעה
 זה פעם אחרת, אבל לא כנראשונה, כי עתה נטעמיה במדבר.
 כ (א) בשנה השביעית, לגלות המלך יהויכין (רד"ק). לדרש את ה', כל דרישה בזה'
 תהיה באחד משלשה אופנים, או הדורש ידרוש בזה' להניד לו את העמיד, כמו ול'
 דרש בזה' (ד"ה א' י"א י"ד), או להניד לו רכונו, כמו כי יבא אלי העם לדרוש אליהם (שמות
 י"ח ט"ז), או יבקש את פני ה' למלאות שאלתו, כמו דרשתי את ה' וענוי (תהלים ל"ד ה')
 (באופן הראשון יבא היחס אנו, ובשני האופנים האחרים יבוא יחס הפעול); והנה רד"ק
 אמר, כי הוא דרשה על העמיד (אם גם היא ביחס הפעול, באשר ידוע כי היחסים לרוב
 זרים בספר הזה לא חשב לזה). ויונתן תרגם: לשחבע אולפן, אם כן דעתו כי באולדרוש
 את רכונו. ורש"י אמר כי דרשו על לרכייהם. אבל מתשובת הנביא פה ולעיל (פרשה י"ד),
 נראה, כי האמת צפוי ונחן, כי המה לא באו לדרוש את ה' בלב חמים, כי גלוליהם תמיד
 נגד עיניהם, ואם גם באו לשאול את פי ה', היה זה רק על דרך באשר קרבו אל אליליהם.
 ואם

שליידערט וואָרד, דעססען
 פֿרוכט דער אָסטווינד פֿער.
 טראָקנעטע, דעססען קראַפֿט
 פֿאַללען שטאַבע אַבנעבראַכען
 וואָרדען אונד פֿערדאַרטען,
 אונד דאָן פֿיער זיאַ פֿער.
 צעהרטע. (יג) אונד יעצט, אַלס
 ער געפֿלאַנצט וואָרד אין
 דיאָ וויסטע אין איינען דיררען
 לעכצענדען באַדען, (יד) איינע
 פֿלאַממע הערפֿאַר בראַך, אויס
 איינעם שטאַבע ווינער אָסטע,
 אונד ווינע פֿרוכט פֿערצערטע,
 אויך ניכט איבריג בליעב אין
 שטאַרקער שטאַב, (געזויגט)
 פֿינט צוהעררשער שטאַבען. —
 איין קלאַגעליעד אויט דיעס,
 אונד איין קלאַגעליעד זאָלל עס
 בלייבען. —

כ (א) אים זעבענטען יאה